

Målnummer: M9983-04 **Avdelning:** 13

Avgörandedatum: 2006-11-09 M9983-04

Rubrik: Tillstånd till enskild avloppsanläggning-----
Tillstånd till utsläpp från en avloppsanläggning med en installerad vattentoalett var inte förenligt med miljöbalkens krav på en hållbar utveckling och det nationella miljömålet "Ingen övergödning". Därvid beaktades vad som skulle bli följden av en generell tillståndsgivning till liknande vattentoaletter på fastigheter belägna i skärgårdsområden med utsläpp till Östersjön. Miljööverdomstolen (MÖD) bedömde med hänsyn till alla svenska skärgårdsområden i Östersjön att det på några decenniers sikt kunde röra sig om ett mycket stort antal fastigheter. De sammanlagda utsläppen från dessa tänkta fastigheter låg till grund för bedömningen. MÖD ansåg att den valda lösningen inte var tillräckligt robust för att långsiktigt garantera en tillfredställande reduktion av närsalter. Toalettfrågan borde lösas med någon form av torrtoalett. MÖD fastställde den lokala nämndens beslut, varigenom ansökan om installation av vattenspolande toalett avslagits. En ledamot var skiljaktig.

Lagrums:

- 1 kap. 1 § 2 st. 1, 2 kap. 3 § och 9 kap. 7 § miljöbalken (1998:808)
- 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Rättsfall: RÅ 1994 ref. 59

Domstol: Regeringsrätten

Målnummer: 2196-93 Avdelning: 2

Referat: [RÅ 1994 ref. 59](#)

Avgörandedatum: 1994-06-16

Rubrik: Faran för att bostäder i ett område kan - på längre sikt - komma att lida brist på vatten av godtagbar

beskaffenhet i tillräcklig omfattning vid en ökad exploatering för permanentboende och därmed ökad standard har ansetts utgöra skäl att vägra tillstånd till vattentoalett.

Lagrum: 1 § och 7 § hälsoskyddslagen ([1982:1080](#))

Rättsfall:

- RÅ 1977 ref. 71
- RÅ 1982 2:52
- RÅ 1988 ref. 7
- RÅ 1988 not. 27
- RÅ 1988 not. 720
- RÅ 1989 not. 385

Sökord: Hälsa- och miljöskydd

REFERAT

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts, miljödomstolen, dom den 30 november 2004 i mål nr M 197-03, se bilaga A

KLAGANDE

Miljö- och byggnämnden i Värmdö kommun
134 81 Gustavsberg

Ombud: advokaten A.G.

MOTPART

P-Å.W.

Ombud: advokaten C.F.

SAKEN

Tillstånd till enskild avloppsanläggning

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med upphävande av miljödomstolens dom fastställer Miljööverdomstolen den del av Miljö- och hälsoskyddsnämndens i Värmdö kommun beslut den 11 september 2001, nr 88, varigenom nämnden avslagit en ansökan om installation av vattenspolande toalett på fastigheten X 2:62.

YRKANDEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN M.M.

Miljö- och byggnämnden i Värmdö kommun (nämnden) har yrkat att Miljööverdomstolen, med ändring av miljödomstolens dom, fastställer länsstyrelsens beslut med undantag för länsstyrelsens upphävande av kommunens vitesföreläggande.

P-Å.W. har bestritt ändring.

Miljööverdomstolen har i målet hållit muntlig förhandling och företagit syn på fastigheten.

UTVECKLING AV TALAN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har vidhållit sina grunder och utvecklat sin talan i huvudsak i överensstämmelse med det som angivits i miljödomstolens dom. Argumentationen i Miljööverdomstolen har huvudsakligen uppehållit sig vid reningsverkets och den tänkta markinfiltrationens funktion samt utsläpp av närsalter i Östersjön.

Nämnden har tillagt att ett av Värmdö kommuns största miljöproblem är utsläppen från ca 20 000 enskilda avlopp, varav ca 15 000 härrör från fritidshus, och att kommunen med utgångspunkt i de nationella miljö kvalitetsmålen fastställt tio lokala miljömål varav ett av de viktigaste är målet att Kretsloppsanpassa avloppslösningar med följande lydelse. Allt avloppsvatten ska ha fullgod rening så att slammet kan återföras till naturen. Kommunala och enskilda avloppsanläggningar ska bygga på långsiktigt hållbara system där närsalter tas till vara, risken för övergödning av kustvatten minimeras och risken för bakteriell påverkan undviks.

YTTRANDE I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Naturvårdsverket har i skriftligt yttrande och vid förhandlingen anfört i huvudsak följande. Enligt det av riksdagen beslutade miljömålet Ingen övergödning behöver belastningen av fosfor och kväve reduceras ytterligare. Det nationella målet har preciserats i regionala och lokala mål. Stockholms skärgård är enligt Naturvårdsverkets uppfattning ett av de områden där insatser måste göras för att begränsa närsaltsutsläppen om målet skall kunna uppnås. Östersjön har drabbats av flertalet algblomningar de senaste åren, vilka har orsakats av höga utsläpp både av fosfor och kväve. Naturvårdsverket bedömer att en WC-anslutning markant ökar utsläppen av närsalter till omgivande vatten. En ansökan om tillstånd måste dock bedömas utifrån förhållandena i det enskilda fallet. Minireningsverk visar sig ofta inte fungera i längden, vilket är en tillsynsfråga och inte skäl till ett förbud mot anläggande i sig. Reningsverken förbrukar vidare mycket elektricitet och kan inte användas vid strömavbrott. Den aktuella avloppslösningen avser att infiltrera förbehandlat avloppsvatten till grundvattnet. Av handlingarna

framgår att det är osäkert om markförhållandena är lämpliga för detta. Den ökade vattenanvändningen som en WC-anslutning medför ökar risken för att det renade avloppsvattnet kan förorena grundvattnet med främst nitrat och bakterier. Kemslandet från reningsverket innehåller metaller som inte kan komposteras på samma sätt som annat slam. Naturvårdsverket anser i likhet med kommunen att en torrtoalett inte är ett orimligt försiktighetsmått i synnerhet med hänsyn till att den aktuella fastigheten är en fritidsfastighet. En avsaltningssystem som medför att grundvattnet sparas är en bra lösning i områden där vattenbrist råder eftersom en sådan innebär att grundvattenuttaget kan begränsas. Inrättandet av en avsaltningssystem skall dock inte påverka bedömningen av om tillstånd kan ges till en WC-anslutning och de ökade närsaltsutsläpp som blir följden av det. Sammanfattningsvis tillstyrker Naturvårdsverket kommunens överklagande.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs tillstånd för att inrätta avloppsanordningar till vilka vattentoaletter skall anslutas. Vid tillståndsprövningen skall tillämpas den särskilda tillståndsregeln i 9 kap. 7 § men också - som vid all verksamhet som omfattas av miljöbalken - de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Tillämpningen av dessa bestämmelser skall ske mot bakgrund av den övergripande bestämmelsen i 1 kap. 1 § miljöbalken om balkens mål och tillämpning. Den regeln syftar till att främja en hållbar utveckling och den konkretiseras i bl.a. 1 kap. 1 § andra stycket 1. där det sägs att miljöbalken skall tillämpas så att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter.

Mellan hänsynsreglerna och reglerna om balkens mål och tillämpning råder ett samspel (se prop. 2000/01:130 s. 219). Det innebär enligt Miljööverdomstolen att tillämpningen av hänsynsreglerna skall ske mot bakgrund av den övergripande målbestämmelsen - hållbar utveckling - och vid den tillämpningen skall vägledning hämtas från bl.a. de miljömål som Riksdagen har fastställt. Ett av dessa miljömål är Ingen övergödning som innebär att utsläppen av fosfor och kväve från mänsklig verksamhet till sjöar, vattendrag och kustvatten skall minskas (se prop. 1997/98:45 s. 8, prop. 2000/01:130 s. 79 - 89 och prop.2004/05:150 s. 90 - 103). Detta övergripande mål har sedan brutits ned i regionala och kommunala mål.

En bestämmelse av stor vikt vid all tillståndsprövning är bestämmelsen i 2 kap. 3 § miljöbalken som anger att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall iaktta de skyddsåtgärder som behövs för att motverka skador eller olägenheter för människors hälsa och miljön. Ofta tar tillståndsprövningen av en åtgärd som den nu aktuella sin utgångspunkt i denna bestämmelse och 9 kap. 7 § miljöbalken

som till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen i 2 kap. 3 § miljöbalken första stycket första meningen. I detta fall finns det emellertid anledning, med den mer principiella inställning som kommunen redovisat, att utgå från de övergripande bestämmelserna och några allmänna rättsprinciper.

Den övergripande fråga som Miljööverdomstolen sålunda har att pröva är huruvida ett tillstånd till den aktuella avloppsanläggningen är förenligt med kraven på hållbar utveckling och det nyss angivna miljömålet.

En viktig utgångspunkt vid prövningen är att P-Å.W. inte skall ha någon fördel av att han byggt anläggningen utan tillstånd. Miljööverdomstolen skall således bortse från anläggningens existens.

Ytterligare en viktig utgångspunkt är principen om att lika fall skall behandlas lika, vilken princip i detta mål innebär att prövningen måste ske med beaktande av vad som kan bli följden av en generell tillståndsgivning till vattentoalett som kopplas till minireningsverk på fastigheter belägna i skärgårdsområden av det slag som här är aktuellt med utsläpp till Östersjön (jfr. RÅ 1994 ref. 59).

Det går naturligtvis inte att med någon större grad av säkerhet bedöma hur många fastigheter som på några decenniers sikt skulle få tillstånd till att installera vattentoalett, om P-Å.W. nu får tillstånd. Om man tar hänsyn till alla svenska skärgårdsområden i Östersjön torde det enligt Miljööverdomstolen kunna röra sig om ett mycket stort antal fastigheter med liknande förhållanden som råder på P-Å.W:s fastighet. Det är de tänkta sammanlagda utsläppen från dessa fastigheter som skall ligga till grund för bedömningen i förevarande mål.

Av den utredning som nämnden åberopat framgår att många mindre reningsverk av typ Biovac inte klarar de halter som gällt för utsläpp av fosfor. Utsläppshalterna har ofta visat sig vara väsentligt högre. Som exempel på orsaker till detta resultat har angivits dålig skötsel av anläggningen, ojämn belastning och felinställd kemikaliedosering. Vidare framgår vad gäller kväve att man i små reningsverk inte har högre reningsgrad än 50%.

Miljööverdomstolen anser att det reningsverk som här är aktuellt och som endast är avsett för några fastigheter är mindre väl lämpat som avloppslösning i fråga om fritidsfastigheter, eftersom verken kräver för att fungera effektivt bl.a. visst tekniskt kunnande hos ägaren, god tillsyn och jämn belastning över tiden. Detta gäller särskilt på skärgårdsöar i Östersjön där förutsättningar för markinfiltration sällan är särskilt goda. Lösningen är enligt Miljööverdomstolen inte tillräckligt robust för att långsiktigt garantera en tillfredsställande reduktion av närsalter.

Att lämna tillstånd till att på P-Å.W:s fastighet installera vattentoalett är med hänvisning till vad nu har anförts inte förenligt med miljöbalkens mål att främja en hållbar utveckling. Det skulle vidare försvåra möjligheten att nå det nationella miljömålet Ingen övergödning. Den valda lösningen kan mot bakgrund av vad nu sagts inte heller anses motsvara kraven enligt 2 kap. 3 § och 9 kap. 7 § miljöbalken. I stället bör lösningen på toalettfrågan i enlighet med miljöbalkens krav på försiktighetsmått och det lokala miljömålet Kretsloppsanpassa avloppslösningar bestå av någon form av torrtoalett.

Nämndens överklagande skall således bifallas. Det bör ske på så sätt att miljödomstolens dom upphävs samtidigt som Miljööverdomstolen fastställer den del av nämndens beslut den 11 september 2001, nr 88, varigenom P-Å.W:s ansökan om installation av vattenspolande toalett avslagits.

Domen får enligt 23 kap. 8 § miljöbalken inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ulf Bjällås, miljörådet Lars Hydén, hovrättsrådet Marinette Andersson, skiljaktig, och f.d. hovrättsrådet Arne Kardell, referent.

Hovrättsrådet Marinette Andersson är skiljaktig och anför följande.

Av utredningen i målet har inte annat framkommit än att minireningsverk av typen Biovac kan fungera bra om de tas om hand på ett riktigt sätt. En uppfattning som även har delats av Miljö- och byggnämnden i Värmdö kommun under handläggningen vid miljödomstolen. De förklaringar som givits till varför inte utlovade gränsvärden kunnat innehållas är dålig skötsel av anläggningen, ojämn belastning och felinställd kemikaliedosering m.m. (jfr. Värmdö kommuns inventering av mindre reningsverk i Värmdö kommun). Regelbunden kontroll och underhåll av anläggningen är av stor betydelse. Skötseln av anläggningen kräver däremot i sig inte något större tekniskt kunnande hos ägaren. Dessutom kan, såsom miljödomstolen gjort, villkor uppställas för anläggningens skötsel och drift. Eftersom anläggningen, som för övrigt används på flera håll i Sverige och även t.ex. i Norge, har förutsättningar att fungera tillfredsställande utgör ovan nämnda förhållanden, såsom även Naturvårdsverket påpekat, inte ensamt ett skäl för ett förbud mot anläggningen i sig. Vid detta förhållande är frågan om det föreligger andra skäl till varför anläggningen inte skall tillåtas.

I målet i Miljööverdomstolen har inte frågan om risken för saltvatteninträngning, som normalt kan vara ett problem i skärgårdsområden vid installation av vattentoalett, lyfts fram. Genom P-Å.W:s avsaltningssystem och att tillståndet

villkorats av att grundvatten inte får användas har den frågan enligt min bedömning fått en tillfredsställande lösning.

Av de analyser som utförts av P-Å.W. framgår att utsläppen från befintligt avloppsreningsverk ligger på låga nivåer. I detta fall har P-Å.W. dessutom åtagit sig och av miljödomstolen ålagts att inrätta en förstärkt markinfiltration, vilket innebär att ytterligare rening av utsläppen kommer att ske. Det finns inte anledning att ifrågasätta den utredning som gjorts om förutsättningarna för att på aktuell fastighet anlägga en markbädd. Jag menar alltså att en tillfredsställande reduktion av närsalter kan uppnås. Jag finner, lika med miljödomstolen, att det utsläpp av närsalter som skulle bli följden av ett tillstånd och som skulle komma att belasta Östersjön är obetydligt.

En ansökan om tillstånd skall bedömas utifrån förhållandena i det enskilda fallet och med beaktande av hur omgivningen ser ut. I bedömningen måste dock ingå vad följden av en generell tillståndsgivning av ifrågavarande slag inom området skulle bli (jfr. RÅ 1994 ref. 59). Även om det finns ett stort antal fritidsfastigheter inom området menar jag att det endast är en mindre del som har såväl de ekonomiska förutsättningar som de övriga förutsättningar som krävs för att inrätta avloppsreningsanläggning med efterföljande förstärkt markinfiltration. Dessutom tillkommer att grundvatten inte får användas vid anläggningens drift. Det finns därför inte anledning att anta annat än att de sammanlagda utsläppen blir så små att de inte kommer påverka möjligheten att nå det nationella miljömålet Ingen övergödning.

Det aktuella reningsverket är dessutom anpassat för att kunna försörja fler fastigheter än P-Å.W:s, vilket på sikt skulle kunna bidra till att en god avloppslösning för de på ön ingående fastigheterna kan uppnås. Mot bakgrund av ovanstående finner jag, lika med miljödomstolen, att förutsättningar finns för att lämna tillstånd för att inrätta en enskild avloppsanläggning med vattentoalett ansluten till ett reningsverk av modell Biovac med efterföljande markinfiltration. Miljö- och byggnämndens överklagande skall därför, enligt min mening, lämnas utan bifall.

BILAGA A

STOCKHOLM TINGSRÄTT, MILJÖÖVERDOMSTOLEN, DOM

KLAGANDE

P-Å.W

Ombud: Advokaten C F

MOTPART

Miljö- och byggnämnden i Värmdö kommun
134 81 Gustavsberg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 10 april 2003, dnr
18412-01-56264, se domsbilaga 1

SAKEN

Tillstånd till enskild avloppsanläggning på fastigheten X 2:62,
Värmdö kommun

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut, meddelar miljödomstolen P-Å.W tillstånd att för fastighetens X 2:62 behov inrätta en enskild avloppsanläggning med vattentoalett ansluten till ett reningsverk av modell Biovac med efterföljande markinfiltration. Tillståndet skall förenas med följande villkor.

1. Markinfiltrationen skall vara färdigställd senast den 1 juli 2005.
2. Till avloppsreningsanläggningen får endast tillföras avloppsvatten som har annat ursprung än grundvattenuttag.
3. Fastighetsägaren skall tillse att anläggningens funktion kontrolleras regelbundet.
4. Följande funktionskrav för utgående renat avloppsvatten mätt i provtagningsbrunn nedströms platsen för förstärkt markinfiltration skall gälla.

	Reningsgrad	Resthalt
(riktvärde)		
Biokemisk syreförbrukning, BOD7	> 90%	< 10 mg/l
Totalfosfor, P-tot mg/l	> 90%	< 0,3
Totalkväve, N-tot Ammonium, NH ₄ -N	> 50%	< 5 mg/l
Antal (presumtiva) fekala streptokocker eller fekala enterokocker (badvattenkvalitet) stycken/ml		< 3

5. Kontrollprogram för anläggningen skall upprättas efter samråd med tillsynsmyndigheten. Kontrollprogrammet skall godkännas av tillsynsmyndigheten. Det ankommer därvid på tillsynsmyndigheten att besluta om erforderlig provtagning och hur den närmare bör ske.

6. Tillståndet får tas i anspråk utan hinder av att domen inte vunnit laga kraft.

YRKANDEN M.M.

P-Å.W har överklagat länsstyrelsens beslut och i första hand yrkat att miljödomstolen, med ändring av det överklagade beslutet, beviljar tillstånd till installation av reningsverk och avloppsanläggning med markinfiltration inklusive vattentoalett på fastigheten X 2:62. Tillståndet skall förenas med de villkor och kontrollprogram som P-Å.W föreslagit hos länsstyrelsen. I andra hand har P-Å.W yrkat att målet återförvisas till kommunen för laglighetsprövning. P-Å.W har vidare begärt muntlig förhandling och syn. Som grund för yrkandena har i huvudsak följande anförts. Det är endast ett fåtal fastigheter i skärgården som har de förutsättningar som krävs för inrättande av en avloppsreningsanläggning med efterföljande markinfiltration. Risken för en i området prejudicerande verkan vid ett bifall till överklagandet är liten eftersom en prövning måste göras i varje enskilt fall. Genom avsaltningens anläggningen kommer fastighetens vattenförsörjning att lösas med avsaltat havsvatten. Risken för saltvatteninträngning är utesluten eftersom någon brunn inte behöver nyttjas. Det renade vattnet har vid provtagning visat sig vara i det närmaste drickbart och någon olägenhet för människors hälsa eller miljön torde inte uppkomma. Många tillstånd är för sin giltighet beroende av att vissa villkor uppfylls. P-Å.W har för avsikt att följa de föreslagna villkoren. Skulle ett tillstånd inte ges, har P-Å.W uppgett att en ny brunn måste borraras. Borrandet av en brunn är inte tillståndspliktigt. Att borra en ny brunn innebär däremot vissa risker, t.ex. saltvatteninträngning. Tillstånd har lämnats till nästan identiska anläggningar inom samma kommun och i helt jämförbara naturmiljöer. Det överklagade beslutet strider därför mot den kommunala likställighetsprincipen.

Miljö- och byggnämnden i Värmdö kommun har bestritt ändring och vidhållit den inställning som framfördes hos länsstyrelsen med följande förtydliganden. Svårigheterna att kontrollera vilken vattenkälla som används gör det olämpligt att ge tillstånd till avloppsanläggningar med villkor om användande av specifik vattenkälla. När som helst kan tillståndstagaren övergå till användande av grundvatten för all sin vattenförsörjning. Vad gäller den kommunala likställigheten har P-Å.W informerats om att de anläggningar som fått tillstånd är belägna inom områden där risken för saltvatteninträngning inte är stor och där kommunen inte har meddelat förbud för vattentoalett. Vid den muntliga förhandlingen har väsentligen följande tillagts. Om överklagandet vinner bifall är de föreslagna villkoren och kontrollprogrammet godtagbara. De nationella och regionala miljömål som är uppställda måste beaktas vid en

tillståndsprövning till vattentoalett. En vattentoalett ger alltid ett ökat kväveutsläpp. Följden med ett tillskott av närsalter till Östersjön blir en ökad algblomning. Ett reningsverk och en avsaltningsanläggning kan fungera bra om anläggningarna tas om hand på ett riktigt sätt. I en undersökning som kommunen har gjort har det dock visat sig att ett flertal reningsverk inte klarar de utsläppskrav som är uppställda. Enligt Naturvårdsverket skall enkla, robusta och driftsäkra avloppssystem eftersträvas. Miljö- och byggnämnden ifrågasätter inte kvaliteten på P-Å.W:s anläggning eller hans förmåga att sköta den. Sannolikt skulle det tillskott av kväve till vattnet som har sitt ursprung i P-Å.W:s anläggning vara försumbart. Om däremot ytterligare 10 000 fastighetsägare, vilka idag saknar kommunalt avlopp, skulle söka tillstånd till inrättande av en liknande avloppsanläggning, torde effekterna bli märkbara. Miljö- och byggnämnden har inte heller resurser eller möjlighet att kontrollera ett sådant stort antal anläggningar. Enligt en rapport av Arbets- och miljömedicin, Stockholms läns landsting, 2003:5, Avsaltningsanläggningar i Stockholms län, framgår att algtoxin kan förekomma i avsaltningsanläggningar, vilket kan vara skadligt för människors hälsa. Algerna är beroende av solljus och ligger därför vid vattenytan eller på några meters djup.

Länsstyrelsen har i yttrande vidhållit sitt ställningstagande.

Efter den muntliga förhandlingen har Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun kommit in med den ovan nämnda rapporten gjord av Arbets- och miljömedicin, Stockholms läns landsting och anfört väsentligen följande. Algblomningarna har varit ökande i antal under senare tid, vilket har ett samband med den ökade närsaltsbelastningen. Under perioder med algblomning stiger algtoxinhalten dramatiskt. Att förbjuda vattentoaletter i skärgården är ett effektivt sätt att hålla tillbaka den standardökning som det inte finns naturliga förutsättningar för i området. De flesta fastighetsägare förstår problemen som följer av överuttagen av vatten och ökade utsläpp i en känslig miljö. Med vetskap om att avsaltningsanläggningar och minireningsverk fungerar betydligt sämre i praktiken än i teorin skulle det vara oansvarigt att inte påpeka det och agera utifrån den vetskapen. Förhoppningsvis leder det till att tillverkare av sådana anläggningar för enskilda hushåll förbättrar produkterna så att de blir mer användarvänliga.

P-Å.W har i yttrande anfört i huvudsak följande. Kommunens inställning till avsaltningsanläggningar är för provning av överklagandet ovidkommande eftersom en avsaltningsanläggning inte är tillståndspliktig. Den ingivna rapporten ger inte heller något stöd för att en anläggning med den konstruktion det är fråga om i målet skulle medföra några olägenheter. Vattenintaget sker på ett vattendjup om fyra meter och är beläget i ett sund med god vattengenomströmning.

Vattnet passerar genom en omvänd osmosanläggning. Dessa faktorer minskar risken för passage av algtoxiner i skadlig omfattning i anläggningen.

DOMSKÄL

Miljödomstolen har hållit muntlig förhandling och företagit syn på fastigheten.

Miljödomstolen noterar inledningsvis att Miljö- och byggnämnden i Värmdö kommun i sitt beslut endast behandlat frågan om inrättande av avloppsanläggning med vattentoalett utan efterföljande markinfiltration. Mot bakgrund av den skriftväxling som har förekommit i målet och den utredning som finns, är miljödomstolen av den uppfattningen att P-Å.W:s nuvarande yrkande kan prövas av miljödomstolen.

Enligt 9 kap. 1 § första punkten miljöbalken är utsläpp av avloppsvatten att betrakta som miljöfarlig verksamhet. För att få inrätta en avloppsanläggning av det slag som är aktuell i målet krävs tillstånd enligt 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Tillstånd till en avloppsanläggning kan ges enligt 9 kap. 7 § miljöbalken om avloppsvattnet avleds och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppkommer. För detta ändamål skall lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras. I förarbetena har uttalats att redan risken för olägenheter skall beaktas vid tillåtlighetsprövningen av miljöfarlig verksamhet (prop. 1997/98:45 del I s. 327). Denna riskbedömning måste ske med utgångspunkt i omständigheterna i det enskilda fallet. Vid tillståndsprövningen skall även hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken iakttas.

Fastigheten X 2:62 består till stora delar av berg. Den föreslagna platsen för förstärkt markinfiltration är belägen i en sänka som lutar ned mot sundet Bergklovshålet. Av redovisad geoteknisk markundersökning framgår att marken nedströms planerad infiltrationsyta består av varierande jordmaterial. På de djup där infiltration sker är jordmaterialet relativt grovt, vilket medför god infiltrationskapacitet. Vertikalt avstånd från infiltrationsyta till grundvattenyta och berg är minst en meter. Med beaktande av den tekniska utredning som finns i målet, finner miljödomstolen att marken har naturmässiga förutsättningar för inrättande av förstärkt markinfiltration.

Vid miljödomstolens syn på platsen har bland annat observerats att en brunn är belägen på fastigheten. I målet har även upplysts om att ytterligare en brunn finns på en av grannfastigheterna. Den planerade markinfiltrationen är lokaliserad nedströms och i grundvattenströmmen från de närbelägna brunnarna. Av de analyser som är utförda i målet kan utläsas att utsläppen från befintligt avloppsreningsverk, utan markinfiltration, ligger på låga nivåer. Reningsprocessen hos

minireningsverket förutsätter fullgod funktion hos ett flertal komponenter samt tillsats av processkemikalier. Regelbunden kontroll och underhåll av anläggningen är därför av stor betydelse. Miljödomstolen anser att om minireningsverket kombineras med den extra skyddsbarriär som en förstärkt infiltration kommer att innebära, uppfyller anläggningen högt ställda krav. Risken för förorening av befintliga brunnar är därmed att betrakta som försumbar.

Sundet till vilket det renade avloppsvattnet avleds är djupt och innehåller en stor vattenmassa. Vattenomsättningen bedöms vara god. Det utsläpp av närsalter som kommer att belasta Östersjön från den aktuella anläggningen torde, så som också miljö- och byggnämnden anser, vara obetydligt.

Den tänkbara ökningen av närsaltshalter i vattenområdet som miljö- och byggnämnden har anfört att varje ny vattentoalett innebär, anser miljödomstolen, trots det långsiktiga perspektiv som skall anläggas, måste ställas i relation till den påverkan på grundvattnet som skulle kunna bli följden om fastighetens vattenförsörjning sker med grundvatten för bad-, disk- och tvättvatten. Försörjningen måste då ske genom en ny borrhål brunn eftersom befintlig brunn, enligt P-Å.W:s obestridda uppgifter, endast ger ca 20 liter per timme. Om ett tillstånd däremot förenas med villkor om att avloppsanläggningen endast får tillföras annat vatten än det som har sitt ursprung i grundvatten elimineras risken för en övergång till användande av grundvatten för fastighetens hela vattenförsörjning.

Mot bakgrund av det anförda och med hänsyn till att intaget för avsaltningsanläggningen är beläget på tillräckligt avstånd från utsläppet av det renade avloppsvattnet, finner miljödomstolen att avloppsvattnet från fastigheten med WC kan renas på ett sådant sätt att någon olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. Tillstånd skall därmed ges till inrättande av den ansökta avloppsanläggningen med ansluten vattentoalett och förstärkt markinfiltration. Överklagandet skall därför bifallas.

De påpekanden som framförts rörande risk för miljön bör uppmärksammas genom att funktionskrav ställs på anläggningen. Det finns därför skäl att föreskriva villkor om reningsgrad, resthalter och överlåta på tillsynsmyndigheten att besluta om erforderlig provtagning av det vatten som släpps ut efter markinfiltrationen.

Mot bakgrund av redovisade provtagningar från den befintliga anläggningen och omständigheterna i övrigt finner miljödomstolen att verkställighetsförordnande bör meddelas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (TSH-MD 2)

Överklagande, ställt till Miljööverdomstolen, Svea hovrätt, skall ha inkommit till miljödomstolen, Stockholms tingsrätt, senast

den 21 december 2004. Prövningstillstånd krävs.

Ulrika Tengelin

Bengt Jonsson

I avgörandet har deltagit rådmannen Ulrika Tengelin, ordförande, och miljörådet Bengt Jonsson. Domen är enhällig. Föredragande har varit beredningsjuristen Ingela Karlsson.

Sökord: Biovac; Kemikaliedosering; Slam; Fosfor; Kväve;
Kretslopp; Minireningsverk; Infiltration;
Reningsverk

Litteratur:
